

**Toespraak van de heer S. BRACKE,
Voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers,
ter gelegenheid van Koningsdag
Donderdag 15 november 2018**

Sire,
Mevrouw,
Monseigneur,
Mevrouw de Voorzitter van de Senaat,
Mijnheer de Eerste Minister,
Dames en heren in uw ambten en hoedanigheden,
Goede collega's,
Dames en heren,

Ook ik mag u welkom heten op dit evenement naar aanleiding van Koningsdag.

Sire,
Mevrouw,
Monseigneur,

Mag ik u vragen uit naam van alle aanwezigen, Zijne Majesteit de Koning veel geluk toe te wensen.

Je tiens également à saluer les représentants des corps constitués et celles et ceux qui représentent la Nation dans sa diversité.

Mesdames, Messieurs,

Nous célébrons cette année le centième anniversaire de la fin des hostilités de la Première Guerre mondiale. Le 11 novembre 1918 annonçait la fin des combats que personne n'osait plus espérer. Cette date mettait un terme au long cortège de morts, de blessés, de mutilés, de traumatisés, de veuves et d'orphelins qui avait fait le quotidien de la Grande Guerre depuis plus de quatre ans.

De l'automne 1914 à novembre 1918, la plus grande partie du territoire belge subit le joug de l'occupation militaire allemande. Seule la partie occidentale de la Flandre occidentale, à l'ouest de l'Yser, et la petite enclave de Baerle-Duc échappèrent à l'occupation allemande. L'Allemagne installa en Belgique un régime d'occupation qui prit la forme d'un Gouvernement général.

Het straatbeeld hier in Brussel werd, net als in de rest van het land tussen 1914 en 1918, gekleurd door de Duitse militaire aanwezigheid. In de Wetstraat viel dat des te meer op, omdat de gebouwen van de ministeries opgeëist waren om er de diensten van de bezetter - het leger, de politie en de ambtenaren - onder te brengen.

Net als de nabijgelegen ministeries kreeg ook het Paleis der Natie tijdens de oorlogsjaren een nieuwe bestemming. Vier jaar lang zag men in de gangen en commissiezalen alleen het *Feldgrau*, de kleur van het Duitse militaire uniform. Er was geen ruimte meer voor parlementaire activiteiten.

Het halfgrond van de Kamer vormde het decor voor een groepsfoto van de Duitse legertop in Brussel, die rond gouverneur-generaal von Bissing was verzameld. In 1914 deed het peristilium van het Paleis der Natie zelfs even dienst als kapsalon voor de Duitse soldaten.

Durant la guerre, l'armée allemande installa au Parlement un club d'officiers, le "*Offizierkasino*". Les archives de la Chambre ont conservé les factures des commandes de boissons et de cigares.

D'août 1914 à novembre 1918, les Chambres ne se réunirent plus. Le Parlement était hors-jeu et ne put peser ni sur le cours de la guerre ni sur les événements politiques. Avec quelques fonctionnaires, le président de la Chambre, François Schollaert, accompagna le gouvernement belge en exil à Sainte-Adresse. Jusqu'à son décès le 29 juin 1917, il aura été le moteur de l'activité parlementaire en temps de guerre.

Les archives de la Chambre témoignent toutefois d'un certain contrôle des parlementaires en exil sur le gouvernement : des députés et des sénateurs adressent des questions parlementaires aux ministres. Et du 22 au 27 juillet 1918, les parlementaires en exil se réunissent en séance plénière.

Nous avons édité la toute première publication des questions écrites des députés belges en exil pendant la Première Guerre mondiale, et les réponses écrites des ministres du gouvernement belge en exil à Sainte-Adresse.

Lors de la Première Guerre mondiale, celles-ci ne circulaient qu'en petit comité sous la forme de documents photocopiés basés sur des documents dactylographiés.

Ik moet u zeggen : ik kan u de lectuur van dat document warm aanbevelen. Al was het maar omdat u ook daar zal zien hoe de Grote Oorlog een omslagmoment is geweest.

U zal ook zien hoe sindsdien ons woordgebruik is veranderd. Al is dat een bekend taalkundig verschijnsel : het gebeurt frequent dat in oorsprong neutrale woorden evolueren of tot heel nette, chique woorden, of tot het omgekeerde, tot zeer on-nette woorden.

Maar los daarvan zal u ook zien hoe op verschillende terreinen de weg is geëffend tijdens de Oorlog voor de fundamentele veranderingen van kort na de Oorlog. En het lijdt geen twijfel dat Koning Albert dat toen ook heeft gelezen en gezien. Dat verklaart ook zijn handelen meteen na de Oorlog waar ik zo meteen op terugkom.

Mesdames, Messieurs,

Certains d'entre nous font partie de la dernière génération à avoir entendu le récit de cette guerre par ceux qui l'ont faite. Certains s'interrogeront sur la valeur, l'utilité et la symbolique des commémorations du 11 novembre. Que signifieront-elles encore dans cinquante ans ? La réponse me semble néanmoins assez simple: rappeler avec force ce

que des citoyens ont dû accomplir pour défendre leurs institutions, leurs libertés, leur dignité. Rappeler que pour cela des millions de soldats ont été au bout de la souffrance, au bout du courage, au bout du sacrifice.

Le monstrueux carnage de la Grande Guerre défie encore la raison et ne cesse de questionner l'humanité ; comme les jeunes enfants que nous recevons chaque année au Parlement à l'occasion du 11 novembre nous le rappellent régulièrement. Et c'est pourquoi le retour constant sur ces terribles années demeure plus que jamais une impérieuse nécessité.

De Eerste Wereldoorlog is een van de grootste menselijke tragedies ooit. En het is in naam van de Mens, in naam van alle mensen, dat het onze taak is de herinnering eraan levendig te houden.

De herinnering aan die oorlog vervaagt en al diegenen die eraan hebben deelgenomen of die eronder hebben geleden, zijn intussen overleden. Toch zal die Eerste Wereldoorlog altijd meer zijn dan een periode in de 20ste eeuw, meer dan een bladzijde uit de geschiedenis, getekend door glorie en bloedvergieten.

De Eerste Wereldoorlog was het einde van een oude wereld én het begin van een nieuwe wereld. In dat opzicht moeten drie markante feiten worden vermeld.

De deelname aan de oorlog van de Verenigde Staten, vanaf april '17, en de twee Russische revoluties in februari en oktober van datzelfde jaar. Cruciale gebeurtenissen die het verdere verloop van de 20ste eeuw bepaald hebben.

Na de oorlog begon de idee te rijpen van een duurzame, door een internationale organisatie gegarandeerde vrede.

Toenmalig Amerikaans president Wilson verdedigde het project van een Volkenbond in zijn bekende 14-punten toespraak voor het Amerikaanse Congres; Hij zei:

" A general association of nations must be formed under specific covenants for the purpose of affording mutual guarantees of political independence and territorial integrity to great and small states alike. "

In Wilsons toespraak komt ook ons land aan bod. Ik citeer :
(Wilson spreekt in januari '18)

"Belgium, the whole world will agree, must be evacuated and restored, without any attempt to limit the sovereignty which she enjoys in common with all other free nations. No other single act will serve as this will serve to restore confidence among the nations in the laws which they have themselves set and determined for the government of their relations with one another. Without this healing act the whole structure and validity of international law is forever impaired. »

Fin de citation.

En Belgique, la Grande Guerre eu d'importantes répercussions sur le plan social, économique et politique. Le Roi Albert se rendit compte de la nécessité de prendre des mesures radicales en Belgique afin que le climat révolutionnaire qui régnait alors en Europe centrale et orientale, ne se propage pas. Le 11 novembre '18, il réunit

dans son quartier général de Loppem quelques hommes politiques de premier plan afin d'en débattre. Ainsi, le programme du premier gouvernement d'après-guerre, appelé "Gouvernement de Loppem" comprend des réformes d'envergure : suffrage universel pur et simple pour les hommes, journée des huit heures, levée des limitations du droit de grève ,répression de la consommation d'alcool.

Le 16 novembre '19 eut lieu la première élection législative au suffrage universel pur et simple, limité aux hommes, avant même que le principe de ce mode de scrutin ne soit inscrit dans la Constitution.

La Première Guerre aura donc paradoxalement contribué à la mise en œuvre d'avancées considérables en matière de démocratisation et surtout d'accroissement de la prospérité.

Dames en heren,

Er dreigen vandaag nogal wat gevaren voor de democratische instellingen en de drie beginselen waarop ze steunen: het respect voor de menselijke waardigheid, de bescherming van de individuele vrijheid en het algemeen maatschappelijk belang. Tegenover deze gevaren is het eerste en beste wapen: goede informatie.

Er is geen grotere bedreiging voor de democratie dan onverschilligheid.

Maar tegelijk is de werkelijkheid wat ze is en, of we dat nu graag hebben of niet, geschillen zijn daar een wezenlijk deel

van. Er zullen altijd problemen zijn die om een oplossing vragen. Er zal altijd helaas collateral damage zijn, en er zullen altijd onschuldige slachtoffers moeten worden betreurd.

C'est la raison pour laquelle les parlements sont si importants : ce sont les lieux par excellence où se livrent des batailles sans armes, sans obus et sans gaz toxiques.

C'est pourquoi nous devons toujours, et en toutes circonstances, maintenir le dialogue avec "l'autre partie", même lorsque cela ne va pas de soi. Nous savons en effet ce qu'il advient lorsque les alternatives pacifiques s'épuisent et que les portes se referment.

Graag wil ik er nog uw aandacht op vestigen dat de Kamer in het kader van de herdenkingen van de Eerste Wereldoorlog meerdere initiatieven ontwikkeld heeft. De Kamer zal aandacht besteden aan de bevrijding van Brussel in november '18 en aan de Troonrede van Koning Albert I voor de Verenigde Kamers op 22 november 1918. Met als aanhef – ik citeer: *"Mijne Heeren, ik breng u den groet van het leger! Wij komen van de IJzer, mijn soldaten en ikzelf. Door onze steden en velden, van vijanden vrij."*

Einde citaat

Voor het begin van de plenaire vergadering van volgende donderdag zal in het halfrond van de Kamer een academische zitting plaatsvinden in aanwezigheid van Koning Filip.

Lors de cette séance académique, les historiennes Sophie De Schaepdrijver (Pennsylvania State University) et Laurence van Ypersele (Université Catholique de Louvain) nous expliqueront le contexte historique du discours du Trône.

Dames en heren,

Het houtkwartet van de Koninklijke Muziekkapelle van de Marine zal nu het Europees Volkslied en de Brabançonne brengen.

Ik nodig daarna de leden van de Koninklijke Familie uit zich naar de Leeszaal van de Senaat te begeven om er de tentoonstelling te bezoeken waarvan mijn collega, mevrouw Christine Defraigne, reeds de context heeft geschetst.

De genodigden zullen na het bezoek van de Koninklijke Familie de gelegenheid krijgen om een bezoek te brengen aan deze tentoonstelling.